

RJEŠENJA I BODOVANJE UČENIČKIH ODGOVORA – I. RAZRED

XVIII. NATJECANJE IZ HRVATSKOGA JEZIKA (2013.)

ŠKOLSKA RAZINA

Test ima 31 zadatak. Točni odgovori vrijede ukupno 80 bodova. Bodovna vrijednost zadatka napisana je u kvadratiću kraj zadatka.

1. Zaokruži riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

Znameniti Zapis popa **Martinca** o **Bitci** na **Krbavskom** polju nalazi se u **Drugom** novljanskom brevijaru. **Prijevod** s izvornika na suvremeni hrvatski jezik, koji je obavio akademik **Stjepan Damjanović**, glasi: „**Ja** mnogogrješni pop **Martinac**, plemenom **Lapčanin**, pošto mi je **Bog** dao, ovako ponizno dovrših ove knjige, sjedeći u svojoj kući u **Grobniku**, budući u punom crkvenom beneficiju kod časnoga muža gospodina **Davida**, župnika grobničkoga, u vrijeme svetoga oca u **Bogu** pape **Aleksandra Šestoga**, i u vrijeme **Maksimilijana** kralja rimskoga, i u vrijeme kralja **Laclava** češkoga i ugarskoga, i u vrijeme našega gospodina kneza **Bernardina Frankapana** i njegovih sinova kneza **Matije** i kneza **Kristofora** i kneza **Fernata**, i u duhovnom (smislu) našega gospodina i oca, gospodina biskupa **Kristofora Dubrovčanina**, biskupa modruškoga i krbavskoga i ostalo. **I** ja pop **Martinac** višeiimenovani pisah ovo crkvi **Blažene Djevice Marije** i njezinu samostanu pod **Novim Vinodolskim** ...“

- **5 bodova, jedna pogrješka 4 boda, dvije pogrješke 3 boda, tri pogrješke 2 boda, četiri pogrješke 1 bod, pet pogrješkaka 0 bodova**

2. Razvrstaj sve tražene vrste riječi iz stihova. (Ako se neka riječ ponavlja, potrebno ju je svaki puta ispisati.)

zamjenice: ja, čega, sve, sve, što, sve,

prilozi: danas, noćas

prijedlozi: do, nad, na, na, u

veznici: da, i, i, i, i, a, i

čestice: ne, li, se, se

- **5 bodova, jedna pogrješka 4 boda, dvije pogrješke 3 boda, tri pogrješke 2 boda, četiri pogrješke 1 bod, pet pogrješkaka 0 bodova**

3. Razvrstaj u tablicu sve glagolske oblike iz teksta.

infinitiv	odmicati, se dići
prezent	napušta, zapne, padne
perfekt	nije izvirilo, je rudjela, gledala je, razmišljala je, htjela je, nije otvorila
aorist	počeše, zamahnu
imperfekt	ne mogaše, otjecaše
pluskvamperfekt	bijaše otjecala
futur I.	neće stići, će dočekati
futur II.	budu ušle
kondicional I.	bi (se) odriješila
kondicional II.	bila bi uspjela
glagolski prilog sadašnji	znajući
glagolski prilog prošli	osjetivši, zaostavši

- **6 bodova, svaka pogreška jedan bod manje**

4. Upiši rečenične i pravopisne znakove.

Ljudevit Gaj rodio se u Krapini 8. srpnja 1809.

I kuću, i polje, i livadu, i konje, sve su to prodali.

„Što vam je? Vjerujete li da vas i dan-danas ljubim?“ upita Izabela.

- **3 boda, jedna pogreška 2 boda, dvije pogreške 1 bod, tri pogreške 0 bodova**

5. Razvrstaj tražene rečenične dijelove iz rečenice.

Grčka priča kaže da je ruža niknula na morskoj obali kad je tamo došla božica ljepote.

subjekti: priča, ruža, božica

predikati: kaže, je niknula, je došla

priložne oznake: na obali, tamo

atributi: grčka, morskoj, ljepote

- **4 boda, jedna pogreška 3 boda, dvije pogreške 2 boda, tri pogreške 1 bod, četiri pogreške 0 bodova**

6. Oblikuj imenice od pridjevskih osnova dodavanjem sufiksa -oća.

Neki ljudi **sljepoću** i **gluhoću** ne gledaju kao životnu **teškoću**.

Iznadila ga je **bljedoća** njezina lica.

- **2 boda, 1 pogreška 1 bod, dvije pogreške 0 bodova**

7. Napiši faze primanja poruke u primatelja.

a) fizička b) fiziološka c) psihološka

- 1 bod

8. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

a) Nastavi nizati fonološke oprjeke.

b) U riječima odgovarajućim zagrada označi foneme koji uvjetuju različito značenje riječi.

/m/uk –/h/uk,/ l/uk, /v/uk, /p/uk

(Moraju biti tri fonološke oprjeke, riječi moraju postojati u hrvatskom jeziku, naglasak mora biti dugosilazni.)

- 2 boda, 1 bod za fonološku opreku, a 1 bod za pravilno označene foneme

9. U potpunosti sljedeću tvrdnju.

Po tome je li zračnoj **struji** koja izlazi iz **pluća** prolaz otvoren ili se zatvara, djelomično ili potpuno, glasovi se dijele na **otvornike** i **zatvornike**.

- 2 boda, jedna pogreška 1 bod, dvije pogreške 0 bodova

10. Zaokruži u rečenici sve zapornike (praskave ili eksplozivne zatvornike).

Bolje da nitko ne čuje graju u polju.

- 1 bod

11. Zaokruži zubnounsne glasove.

Moj brat syira frulu.

- 1 bod

12. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

- a) Zaokruži u rečenici sve što je gramatički ili pravopisno pogrješno napisano.
- b) Prepiši rečenicu ispravno.

Maricine ruke skrivaše se u dubokim đepovima iznošena kaputa.

Maričine ruke **skrivahu** se u dubokim **džepovima** iznošena kaputa.

- 2 boda, 1 pogrješka 1 bod, 2 pogrješke 0 bodova

13. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

- a) Odgovarajućim zagradama označi alofone u riječima.
- b) Objasni zašto dolazi do pojave alofona.

[m]ajka tra[m]vaj bo[m]ba

Do pojave alofona dolazi zbog fonološke okoline.

- 2 boda, pravilno označeni alofoni - 1bod, (moraju biti uglate zagrade) objašnjena pojava alofona - 1 bod (priznati ako piše samo okoline)

14. Upotpuni rečenice zadanim glagolima tako da svršeni vid glagol preoblikuješ u nesvršeni.

Nemojte (podleći) **podlijegati** problemima.

Računi će (dospjeti) **dospijevati** na naplatu.

Ne mogu vam ništa (zamjeriti) **zamjerati**.

Kockice se moraju pažljivo (namjestiti) **namještati**.

- 2 boda; jedno netočno 1 bod, dva netočna 0 bodova

15. Zaokruži je li tvrdnja točna (T) ili netočna (N).

U hrvatskome jeziku pet je otvornika. N

U hrvatskome jeziku svaki otvornik jest i samoglasnik. T

U hrvatskome jeziku trideset je fonema. N

U hrvatskome jeziku svaki fonem ima svoj grafem. N

- 2 boda, jedan netočan 1 bod, dva netočna 0 bodova

16. Poveži pojmove i objašnjenja (npr. 7. - m).

Rješenje: 1. - b, 2. - d, 3. - e, 4. - c, 5. - a

- **2 boda, jedna pogreška 1 bod, dvije pogreške 0 bodova**

17. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

- Na prazne crte upiši foneme koji nedostaju.**
- Kako se zove jezična pojava koja omogućuje ispravno primanje poruke?**

Tražim **k** onac da zašijem dugme.

Tražim **l** onac za kuhanje.

jezična pojava: zalihost (zališnost) ili redundancija (može samo jedan pojam)

- **2 boda, 1 bod ako su točno upisani glasovi, 1 bod za točan odgovor**

18. Rastavi okomitim crtama riječi na slogove.

Ot- hr-va-li su se pro-ble-mi-ma.

Cije-li dan če-ka-ju lije-po vrije-me.

- **2 boda, po bod za svaku na slogove ispravno rastavljenu rečenicu**

19. Rastavi riječi u tablici na morfeme.

primorski	pri - -mor- -sk- -i
poglavar	po- -glav- -ar- -Ø
žurno	žur- -n- -o
pjevati	pjev- -a- -ti

- **4 boda, jedna pogreška 3 boda, dvije pogreške 2 boda, tri pogreške 1 bod, 4 pogreške 0 bodova**

20. Podertaj sve sklonjive riječi i uobičajenim oznakama (N, G, D, A, V, L, I) odredi padeže.

A
A
A
G
G
G

Gledao sam jedno stabalce kroz prozor biblioteke higijenskoga zavoda.

N
I
I
G
N
L
N
D

Bilo je divno s onim kapima kiše koje su blistale na suncu. Stabalce mi se pričinilo simbolom čovjeka u sreći i nesreći.

- **4 boda, jedna pogrješka 3 boda, dvije pogrješke 2 boda itd. Ako se nije označeno, ne brojiti kao pogrješku.**

21. Odredi glasovne promjene u sljedećim riječima. Pazi na redoslijed.

kruščić	jednačenje po mjestu tvorbe
grablje	epentetsko l (ili epenteza), jotacija priznati i 1. jotacija, 2. jotacija, epenteza, 3. epenteza, jotacija
zelembać	jednačenje po mjestu tvorbe
obrašćić	jednačenje po zvučnosti, jednačenje po mjestu tvorbe

- **4 boda, za svaku riječ 1 bod, glasovne promjene moraju biti po redu**

22. Upiši na crte č ili ć.

U vo_ć_njaku zuje zla_ć_ane p_č_ele.

Za blagdane _ć_u ispe_ć_i makovnja_č_u i kola_č_i_ć_e.

Oto_č_anin ima _č_am_č_i_ć_, a na pram_č_i_ć_u ru_č_ni_č_i_ć_.

Da pri_č_vrstiš sli_č_icu, trebaš _č_avli_ć_ i _č_eki_ć_.

- **2 boda, jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova**

23. Upiši na crte dž ili đ.

Kosu su obojili u boju patli__dž__ana, svezali je u pun_đ__e, navukli _dž__empere, namazali kan_dž__e. _dž__ipom su se odvezli do _Đ__akova i pokupili _Đ__ur_đ__icu. Slušali su _dž__ez, pili _dž__us od __đ__umbira i _đ__ipali do zore. Noću su bili _dž__ezeri, a jutrom _đ__aci.

- **2 boda, jedna pogrješka 1 bod, dvije pogrješke 0 bodova**

24. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

- a) Upiši na crte odgovarajuće foneme.
- b) U potpunosti tvrdnju tako da bude točna.

Ra_s_pjevati, po_t_predsjednik, kosi_d__ba, naru_dž__ba, gla_t__ko.
Upisani glasovi rezultat su glasovne promjene jednačenja (zatvornika) po zvučnosti.

- **2 boda, 1 bod za točno upisane glasove, 1 bod za točno upotpunjenu tvrdnju**

25. Upiši na crte ije, je, e ili i.

C_ije__ne se pišu u c_je__niku, a oc_je__ne u imeniku.
Male su r_ije__ke r_je__čice, a male r_ije__či su r_ije__čce.
Pod_ije__li od_je__l na dva d_ije__la i smjesti se u jedan d_i__o.
Čov_je__kovo je lice najl_je__pši komadić sv_ije__ta.

- **3 boda, jedna pogrješka 2 boda, dvije pogrješke 1 bod, tri pogrješke 0 bodova**

26. Podcrtaj riječi u kojima je ije/je nastao kao odraz (refleks) jata.

dijete, svijeća, crijep, nije, dijeta, svjetlo, ljepota

- **1 bod, jedna pogrješka 0 bodova**

27. Popuni tablicu. Odredi koje su se glasovne promjene dogodile u genitivu jednine. Pazi na redosljed glasovnih promjena.

nominativ jednine	genitiv jednine	glasovne promjene
hrbat	hrpta	nepostojano a, jednačenje po zvučnosti
čavao	čavla	nepostojano a
bogac	bokca	nepostojano a, jednačenje po zvučnosti
ličilac	ličioca	nepostojano a, vokalizirano l (ili vokalizacija ili zamjena l s o)

- po bod za svaki ispravan redak, 4 boda

28. Od dvaju ponuđenih oblika zaokruži pravopisno točan oblik.

a) rječnik b) izmjeriti c) rješenje d) tijesto

- 2 boda, jedna pogriješka 1 bod, dvije pogriješke 0 bodova

29. Napiši grafijske ostvaraje ovih fonetskih ostvaraja.

[krosprozor] kroz prozor, [precjednik] predsjednik, [beščega] bez čega

- 3 boda, jedna pogriješka 2 boda, dvije pogriješke 1 bod, tri pogriješke 0 bodova

30. Poredaj jezične jedinice tako da kreneš od najveće.

tekst, rečenica, riječ, morfem, fonem

- 1 bod

31. Napiši kratice zadanih riječi.

gospođica gđica fratar fra pluskvamperfekt plf.
velečasni vlč. doktor dr. ove godine o. g.

- 2 boda, jedna pogriješka 1 bod, dvije pogriješke 0 bodova